

- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Tomiałojć L. 1990. Ptaki Polski. Rozmieszczenie i liczebność. PWN, Warszawa.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP Pro Natura, Wrocław.
- Wetlands International. 2024. Waterbird Populations Portal. Retrieved from wpp.wetlands.org on Tue Oct 01 2024.

Gniazdowanie szablodzioba *Recurvirostra avosetta* i szcudłaka *Himantopus himantopus* na zbiorniku Jeziorsko w latach 2020–2023

Tomasz Janiszewski¹, Aleksandra Janiszewska^{1,2}, Piotr Minias¹,
Marcin Wężyk³, Radosław Włodarczyk¹

¹ Katedra Badania Różnorodności Biologicznej, Dydaktyki i Bioedukacji UŁ, Banacha 1/3, 90-237 Łódź; tomasz.janiszewski@biol.uni.lodz.pl

² Miejski Ogród Zoologiczny w Łodzi, Konstantynowska 8/10, 94-303 Łódź

³ Piotrkowskie Towarzystwo Przyrodnicze, 1 Maja 21/5, 97-300 Piotrków Trybunalski

Szablodziób *Recurvirostra avosetta* i szcudłak *Himantopus himantopus* są w Polsce gatunkami skrajnie nielicznymi i do niedawna bardzo nieregularnie gniazdującymi (Tomiałojć & Stawarczyk 2003, Stawarczyk et al. 2017, Muszyńska 2022, Marchowski et al. 2023). Jak dotąd również na Ziemi Łódzkiej ptaki te pojawiały się nieregularnie i skrajnie rzadko. W przypadku szcudłaka do roku 2016 zarejestrowano tylko 8 pojawów 1–2 os., z czego aż 5 miało miejsce po roku 2010. Szablodziób był obserwowany częściej, gdyż w tym samym okresie zanotowano 23 pojawy, ale wzorzec zmian w częstotliwości stwierdzeń był podobny, ze wzrostem w XXI w., a zwłaszcza w jego drugiej dekadzie. Jeśli chodzi o fenologię stwierdzeń, to w przypadku obu gatunków nieznacznie więcej było pojawów wiosennych niż jesiennych (szcudłak 5 vs 3, szablodziób 12 vs 10) (Janiszewski et al. 2020). Wzrost częstotliwości obserwacji obu gatunków na Ziemi Łódzkiej koresponduje z podobnym kierunkiem zmian w Polsce, który z pewnością ma związek ze wzrostem liczby par lęgowych w północnej i zachodniej części kontynentu i przesuwaniem się granicy zasięgu obu ptaków w kierunku północno-wschodnim (Heldbjerg & Bregnballe 2020, Ottens 2020, Muszyńska 2022, Marchowski et al. 2023). Większości obserwacji obu gatunków w omawianym regionie dokonano na terenie zb. Jeziorsko lub pobliskiego fragmentu doliny Warty, przy czym przewaga ta była szczególnie dobrze widoczna u szablodzioba (Janiszewski et al. 2020).

Zbiornik Jeziorsko wraz z przylegającym fragmentem doliny Warty jest w tej części kraju, obok leżącego nieco dalej na północ dna pradoliny warszawsko-berlińskiej, najatrakcyjniejszym miejscem dla awifauny wodno-błotnej, stąd ma status ostoji o znaczeniu europejskim i objęty jest ochroną jako rezerwat przyrody „Jeziorsko” oraz element sieci Natura 2000 OSO Zbiornik Jeziorsko PLB100001 (Osińska & Janiszewski 2006, Wilk et al. 2010, Kurowski et al. 2013). Zbiornik jest miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków wodno-błotnych. Jednak mimo wzrostu liczby wiosennych pojawów szcudłaka i szablodzioba w XXI w., na jego obszarze brak było dogodnych warunków do gniaz-

dowania ptaków typowych dla otwartych terenów podmokłych, takich jak siewkowe, głównie za sprawą postępującej sukcesji roślinnej (Osińska & Janiszewski 2006, mat. niepubl.). Tylko 27.05.2017, na wyjątkowo długo utrzymujących się rozlewiskach Warty tuż powyżej zb. Jeziorsko, znaleziono lęg szczudłaków z 1 jajem, który jednak po około tygodniu wysiadywania zakończył się niepowodzeniem. Tego samego dnia w tym miejscu obserwowano jeszcze jedną parę szczudłaków wykazujących oznaki przygotowywania się do rozrodu, a 2 dni wcześniej na samym zbiorniku widziano stadko 7 os. (Janiszewski et al. 2020). Dopiero w roku 2020, wraz z obniżeniem rzędnej piętrzenia wody w zb. Jeziorsko spowodowanym remontem tamy, pojawiły się niezwykle dogodne warunki do gniazdowania obu gatunków. Wiosną i wczesnym latem w latach 2020–2023 duże połacie dna zbiornika pozostały niezalane, tworząc mozaikę rozległych powierzchni piaszczystych i błotnistych łach, nagich lub porośniętych wkraczającą na nie niską roślinnością zielną, płytkich rozlewisk i kanałów. O gniazdowaniu szablodzioba i szczudłaka na zb. Jeziorsko w latach 2020–2021 donoszą Chodkiewicz et al. (2022) i Beuch et al. (2023), jednak niniejszy tekst wzbogaca stan ogólnodostępnej wiedzy o szereg szczegółów oraz uzupełnia go o dane na temat gniazdowania obu gatunków w latach 2022–2024.

Szablodziób. Wyniki kontroli miejsc gniazdowania szablodzioba w latach 2020–2022 przedstawiono w tabeli 1. Pierwsze lęgi szablodzioba zanotowano na zb. Jeziorsko w roku 2020, kiedy to pierwsze szablodzioby obserwowano w ostatniej dekadzie kwietnia w okolicach miejscowości Brzeg, w południowej części zbiornika. Początkowo były to 2 os., ale potem ich liczba wzrosła do 7. W dniu 1.05.2020 widziano już szablodzioby

Fot. 1. Lęg szablodzioba, 12.06.2020, Miłkowice, zb. Jeziorsko (fot. P. Minias). – *Brood of Pied Avocet, Jeziorsko Reservoir*

w pozycji wysiadywania w niewielkich od siebie odległościach pod Brzegiem. W ciągu kilku kolejnych dni nastąpił jednak w tym miejscu znaczny przybór wody, po którym ptaki zniknęły, podobnie jak pobliska kolonia śmieszki *Chroicocephalus ridibundus*. Szablodzioby ponownie obserwowano w początkach czerwca tym razem w północnej części zbiornika, gdzie przebywały na piaszczystej wyspie koło Miłkowic. Ruchliwość szablodziobów – ptaki żerujące i odpoczywające obserwowano w różnych punktach północnej części zbiornika – w połączeniu z późnym wykryciem kolonii i trudnościami w prowadzeniu obserwacji, spowodowała, że ustalenie dokładnej liczby par, które przystąpiły do lęgów było utrudnione. Sądząc z liczby dorosłych ptaków, odnalezionych gniazd i schwytych piskląt było ich od 5 do 7 par. W pracy Chodkiewicza et al. (2022) podano liczbę 5 par gniazdujących w tym sezonie na zb. Jeziorsko, co jednak stanowi jedynie dolną granicę przedziału ich ustalonej liczebności. W roku 2021 pierwsze stadko 6 os. obserwowano 20.04.2021 na wysokości miejscowości Tomisławice – Brzeg. W sezonie 2021 szablodzioby, inaczej niż rok wcześniej, gniazdowały w znacznym rozproszeniu. Biorąc pod uwagę niesprzyjające warunki prowadzenia obserwacji w strefie cofki zbiornika oraz fakt, że dorosłe szablodzioby mogą dość szybko przemieszczać się ze swoimi pisklętami na znaczne odległości, trudno z całą pewnością ustalić liczbę par, które przystąpiły do lęgów. Ich liczbę można jednak oszacować na od 2 do 3 par. W kolejnym roku po raz pierwszy 2 os. stanowiące być może parę obserwowano na zbiorniku k. miejscowości Popów 2.04.2022. Pary gniazdowały w dużym rozproszeniu, a ich liczbę ustalono na 2–3. W sezonie 2023 prawdopodobnie nie doszło do lęgów, albo zostały one zniszczone wskutek zalania na wczesnym etapie wysiadywania. Pierwsze 4 szablodzioby widziano na zbiorniku ponownie w rejonie Tomisławice – Brzeg już 25.03.2023. Aż do 9.05.2023 w tej części zbiornika ptaki były obserwowane wielokrotnie i regularnie, w liczbie do 7 os. W początkach maja nastąpił przybór wody i prawdopodobnie zniechęciło to ptaki

Tabela 1. Obserwacje szablodziobów związane z miejscami ich gniazdowania na zb. Jeziorsko w latach 2020–2023. Zastosowane skróty: ad. – dorosły, gn. – gniazdo, p. – para, pull. – pisklę, juv. – tegoroczny młody

Table 1. Observations of Pied Avocets associated with their nesting sites at the Jeziorsko Reservoir in 2020–2023. Abbreviations used: ad. – adult, gn. – nest, p. – pair, pull. – chick, juv. – this year's juvenile. (1) – date of visit, (2) – part of reservoir, (3) – results of observation

Data kontroli (1)	Część zbiornika (2)	Wyniki obserwacji (3)
1.05.2020	Brzeg	8 ad. w tym 3 wysiadujące
7.05.2020	Brzeg	brak ptaków, miejsce zalane
4.06.2020	Miłkowice	min. 10 ad., 2 gn. z jajami
12.06.2020	Miłkowice	4 gn. z jajami + 5 pull.
25.06.2020	Miłkowice	12–13 ad., 4 gn. z jajami (1,1,1,3) + 12 pull.
20.04.2021	Brzeg	6 ad.
23.05.2021	Brzeg	7 ad., 1 gn. z jajami
5.06.2021	Brzeg	min. 2 p., 1 gn. z jajami
20.06.2021	Brzeg	min. 3 ad., 4 pull.
13.07.2021	Brzeg	min. 3 ad., 6 juv.
3.05.2022	Brzeg	6 ad.
22.05.2022	Brzeg	min. 2 ad., 1 gn. z jajami
17.06.2022	Brzeg	6 ad., 2 pull. + 1 gn. z jajami (1)
6–7.05.2023	Brzeg	7 ad.
15.05.2023	Brzeg	brak ptaków, miejsce zalane

do gniazdowania albo wręcz ich gniazda z jajami zostały zalane. Po zalaniu tej części zbiornika szablodzioby spotkano ponownie dopiero po blisko 3 tygodniach i były to tylko 1–2 ptaki. Ponadto w ciągu kilku lat od roku 2020 teren porośla wysoka roślinność zielna, w tym szuwały pałkowe, co znacznie ograniczyło widoczność. Jednocześnie w roku 2023, odmiennie niż w roku 2020, ptaki nie mogły się przenieść na wyspę koło Miłkowic, ponieważ wyższy poziom wody znacznie ograniczył jej powierzchnię, a w latach 2020–2022 proces sukcesji roślinnej zmienił niekorzystnie warunki środowiskowe dla szablodziobów, wyspę zaś zajęła wielotysięczna kolonia śmieszki. Z powyższych powodów w roku 2023 nie gniazdowały tam już lęgowe we wcześniejszym okresie rybitwy białoczelne *Sternula albifrons* i sieweczki obrożne *Charadrius hiaticula*, a liczba gniazdujących par rybitwy rzecznej *Sterna hirundo* i sieweczki rzecznej *Ch. dubius* uległa bardzo silnej redukcji. Podsumowując, liczbę gniazdujących na zbiorniku Jeziorsko szablodziobów w kolejnych sezonach można oceniać w roku 2020 na 5–7 par, a w latach 2021–2022 na 2–3 pary.

Uzyskano wiadomości powrotne o 3 pisklętach szablodzioba zaobraczkowanych na zb. Jeziorsko. Dwie wiadomości dotyczą ptaków oznakowanych w roku 2020, przy czym jedna pochodzi z 28.06 tego samego roku z rejonu Ołomuńca w północno-zachodnich Czechach, a druga z Węgier, gdzie w dniach 28.07–1.08.2023 obserwowano ptaka w parku narodowym Fertő-Hanság nad Jez. Nezyderskim na granicy z Austrią. Trzeciego ptaka zaobraczkowanego w roku 2022 widziano najpierw w początkach kwietnia 2024 na południe od Brna w Czechach, a potem w połowie maja na Stawach Przemkowskich już w Polsce. Wiadomości te potwierdzają dane uzyskane z loggerów, w które zostały zaopatrzone szablodzioby z rejonu Zalewu Szczecińskiego, o podejmowaniu przez ptaki z Polski wędrówek przez południowo-wschodnią Europę, skąd pochodzi bardzo niewiele wiadomości o oznakowanych szablodziobach w porównaniu z zachodnią częścią kontynentu (Spina et al. 2022, Marchowski et al. 2023).

Szczudłak. Rezultaty kontroli miejsc gniazdowania szczudłaka w latach 2021–2023 przedstawiono w tabeli 2. Począwszy od 12.05.2021, w rejonie miejscowości Brzeg, obserwowano najpierw 4 os., a potem parę szczudłaków, która wyprowadziła młode regularnie widywane aż do sierpnia. Nie jest do końca jasne, czy do lęgów przystąpiła 1 czy 2 pary, gdyż teren ten nie został w odpowiednim czasie wystarczająco dokładnie spenetrowany. W kolejnym sezonie 2022 na zbiorniku stwierdzono gniazdowanie 3 par. Ptaki gniazdowały na tej samej niewielkiej wyspie w towarzystwie pary szablodziobów. W roku 2023 najwcześniej 3 os. widziano 22.04.2023 ponownie w okolicach Brzegu. Zdobyto dowody gniazdowania co najmniej 3 par na niewielkiej wyspie w tej samej okolicy. Jednak 10.06 oprócz 3 par wodzących pisklęta stwierdzono jeszcze stadko 6 dorosłych szczudłaków, które jednak nie przejawiały żadnych zachowań lęgowych. Podsumowując, liczbę gniazdujących na zb. Jeziorsko szczudłaków w kolejnych sezonach można ocenić w roku 2021 na 1–2 pary, w 2022 na 2–3 pary, a w 2023 na co najmniej 3 pary.

Warto zaznaczyć, że w latach 2020–2023 na Ziemi Łódzkiej regularnie i corocznie, czyli odmiennie niż dawniej, pary szczudłaków obserwowano w maju i czerwcu, co potwierdzałoby rozszerzanie zasięgu gatunku na północny wschód kontynentu (Ottens 2020). W większości przypadków ptaki zatrzymywały się w danym miejscu co najmniej przez kilka dni. W roku 2020 pary takie obserwowano na stawach w Sypinie k. Piątku i Psarach, w roku 2021 na rozlewiskach w dolinie Bzury pod Siemienicami i 1–2 pary w dolinie Słudwi, w roku 2022 ponownie na rozlewiskach w dolinie Słudwi i na stawach w Walewicach, zaś w roku 2023 znów w dolinie Słudwi.

Fot. 2. Lęg szczudłaka, 3.06.2023, Brzeg, zb. Jeziorsko (fot. A. Janiszewska). – Brood of Black-winged Stilt, Jeziorsko Reservoir

Tabela 2. Obserwacje szczudłaków związane z miejscami ich gniazdowania na zbiorniku Jeziorsko w latach 2021–2023. Zastosowane skróty jak w tab. 1

Table 2. Observations of Black-winged Stilts associated with their nesting sites at the Jeziorsko reservoir in 2021–2023. Abbreviations used as in Table 1. (1) – date of visit, (2) – part of the reservoir, (3) – results of observations

Data kontroli (1)	Część zbiornika (2)	Wynik obserwacji (3)
9.05.2021	Tądów	4 ad.
5.06.2021	Brzeg	1 p. (zaniepokojona)
20.06.2021	Brzeg	1 p. (zaniepokojona)
12.07.2021	Brzeg	min. 1 ad.
25.07.2021	Brzeg	min. 2 ad.
9.08.2021	Brzeg	2 ad. i 3 juv.
27.04.–3.05.2022	Tądów	2 ad.
22.05.2022	Brzeg	min. 3 ad., kopulująca para
17.06.2022	Brzeg	3 p., 2 pull. + 1 gn. z jajami
3.07.2022	Brzeg	min. 7 os.
11.07.2022	Brzeg	min. 9 os.
28.07.2022	Brzeg	5 ad. i 3 juv.
7.05.2023	Brzeg	5 ad.
13.05.2023	Brzeg	5 ad.
3.06.2023	Brzeg	3 p., 2 pull. + 2 gn. z jajami (2, 3)
10.06.2023	Brzeg	3 p. z 4 pull. i stado 6 ad.

W Polsce gniazdowanie szablodzioba i szcudłaka w tym samym miejscu przez trzy kolejne sezony, odpowiednio w latach 2020–2022 i 2021–2023, jest wydarzeniem niezwykłym i zanotowanym po raz pierwszy. Wobec nikłej liczebności krajowych populacji lęgowych obu gatunków, także udział par ze zb. Jeziorsko był w każdym z sezonów znaczący. Aż do roku 2021 łączna liczebność każdego gatunku nie przekraczała 10 par (Stawarczyk et al. 2017, Chodkiewicz et al. 2022, Beuch et al. 2023). Dopiero po powstaniu kolonii na Zalewie Szczecińskim stan ten uległ zmianie w przypadku szablodzioba (Marchowski et al. 2023). Niestety na terenie zb. Jeziorsko po zakończeniu prac remontowych i powrocie do wcześniejszego poziomu piętrzenia, co nastąpiło w roku 2024, i bez wystąpienia nowych, trudnych do przewidzenia dziś okoliczności nie ma raczej szans na ponowne gniazdowanie obu gatunków ze względu na brak odpowiednich biotopów. Potwierdzają to obserwacje z sezonu lęgowego 2024.

Serdecznie dziękujemy koleżankom i kolegom, których obserwacje wykorzystaliśmy w niniejszym tekście. Wyrazy szczególnej wdzięczności należą się tym, którzy zaangażowali się w ustalenie liczby gniazdujących na zbiorniku Jeziorsko par szablodziobów i szcudłaków oraz zaobsercowanie ich piskląt. Byli to: Julia Barczyk, Amelia Chyb, Marta Ilkowska-Nowak, Katarzyna Kąciak, Anna Kleszcz, Milena Padysz, Anna Świdorska oraz Sławomir Dąbrowski, Michał Dobrski, Marcin Faber, Andrzej Gegotek, Szymon Kielan, Bartosz Lesner, Sylwester Lisek, Bartłomiej Łukaszewicz, Piotr Majchrzak, Łukasz Matyjasiak, Sławomir Mielczarek, Tadeusz Musiał, Sergiusz Niziński, Franciszek i Łukasz Owczarek, Tomasz Pietrzak, Tomasz Przybyliński, Ryszard Sasiadek, Kamil Ślusarski, Stanisław Turowski.

Summary: Nesting of the Pied Avocet *Recurvirostra avosetta* and Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* at Jeziorsko Reservoir in 2020–2023. Annual nesting of the Pied Avocet *Recurvirostra avosetta* and Black-winged Stilt *Himantopus himantopus* was recorded at Jeziorsko Reservoir in central Poland during the period 2020–2022 and 2021–2023, respectively. The number of nesting pairs of the Pied Avocet in the following seasons was estimated at 5–7 pairs in 2020 and 2–3 pairs in 2021–2022, while for the Black-winged Stilt, it was estimated at 1–2 pairs in 2021, 2–3 pairs in 2022 and at least 3 pairs in 2023. Nesting of Pied Avocet and Black-winged Stilt in the area may have occurred due to a strong lowering of the damming level during dam repair works. After the restoration of the original damming level in 2024, breeding of both species became impossible. Obtained recoveries of 3 ringed Pied Avocet chicks indicate that a southern migration direction is being undertaken.

Literatura

- Beuch S., Chodkiewicz T., Ławicki Ł., Wylegała P., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Górski A., Grygoruk G., Guzik W., Hayatli F., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Łukasik D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński P., Sikora A. 2023. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2021 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 64: 313–351.
- Chodkiewicz T., Beuch S., Ławicki Ł., Wylegała P., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Górski A., Grygoruk G., Guzik W., Hayatli F., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Łukasik D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński P., Sikora A. 2022. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 63: 347–379.
- Heldbjer H., Bregnballe T. 2020. Pied Avocet *Recurvirostra avocetta*. In: Keller V.S., Herrando P., Voříšek M., Franch M., Kipson P., Milanese D., Martí M., Anton A., Klvaňová M.V., Kalyakin

- H., Bauer G., Foppen R.P.B. (eds). 2020. European Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- Janiszewski T., Krajewski Ł., Minias P., Włodarczyk R. 2020. Charadrii Siewkowce, Scolopacii Bekasowce. W: Janiszewski T. Podlasczuc P, Wężyk M. (red.). Rzadkie ptaki Ziemi Łódzkiej, ss. 61–104. Wyd. Bekwarek, Łódź.
- Kurowski J.K. et al. (eds). 2013. Obszary NATURA 2000 w województwie łódzkim. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Łodzi, Uniwersytet Łódzki – Instytut Ekologii i Ochrony Środowiska, Łódź.
- Marchowski D., Kajzer Z., Sołowiej M., Michałowski S., Barcz M., Jasiński M., Kowalewski M., Malecha A., Przybysz M., Rek T., Sidelnik M., Sobieraj M., Stańczak P., Jankowiak Ł. 2023. Pierwsza w Polsce kolonia lęgowa szablodziobów *Recurvirostra avosetta* na sztucznych wyspach Zalewu Szczecińskiego. Orn. Pol. 64: 273–287.
- Muszyńska A. 2022. Występowanie szablodzioba *Recurvirostra avosetta* w Polsce. Orn. Pol. 63: 12–28.
- Osińska M., Janiszewski T. 2006. Awifauna lęgowa zbiornika Jezioro w roku 2004 – jej zmiany i problemy ochrony. W: Nowakowski J.J., Tryjanowski P., Indykiewicz P. (red.). Ornitologia polska na progu XXI stulecia – dokonania i perspektywy, ss. 235–252. Sekcja Ornitologiczna PTZool., Katedra Ekologii i Ochrony Środowiska UWM, Olsztyn.
- Otens G. 2020. Black-winged Stilt *Himantopus himantopus*. In: Keller V.S., Herrando P., Voříšek M., Franch M., Kipson P., Milanese D., Martí M., Anton A., Klvaňová M.V., Kalyakin H., Bauer G., Foppen R.P.B. (eds). 2020. European Bird Atlas 2: Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona.
- Spina F., Baillie S.R., Bairlein F., Fiedler W., Thorup K. (eds). 2022. The Eurasian African Bird Migration Atlas. <https://mmigrationatlas.org>. EURING/CMS.
- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.). 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Populacja lęgowa dzięcioła białogrzbietego *Dendrocopos leucotos* w północnej części Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej

Bartosz Skowron¹, Tomasz Święciak², Przemysław Kurek³

¹ Siedlec, Źródłana 59, 42-253 Janów; bzskowron@poczta.fm

² Kościuszki 120, 42-300 Myszków

³ Zakład Ekologii Roślin i Ochrony Środowiska, Wydział Biologii UAM, Uniwersytetu Poznańskiego 6, 61-614 Poznań; przkur1@amu.edu.pl

Występowanie dzięcioła białogrzbietego *Dendrocopos leucotos* jest silnie związane ze starymi lasami liściastymi, które obfitują w martwe drewno i liczne obumierające drzewa (Czeszczewik et al. 2015). W Polsce dzięcioł ten zasiedla lasy położone głównie na wschód od linii Wisły (Piotrowska & Wesołowski 2007). Występuje w północno-wschodniej części Warmii, Mazur i Podlasia, a dalej na południu jego zasięg obejmuje Polesie, Rostocze oraz pasmo Karpat i pogórzy (Głowaciński 2001, Tomiałojć & Stawarczyk 2003,